

Το μεγάλο χρέος

Κοντομανώλης Νικόλαος, Δάσκαλος στο ΔΣ Παστίδας

Ρόδος, 2019

Περπατούσαμε αμίλητοι για πολλή ώρα με βήμα ταχύ. Οι πληγές στα πέλματα δεν είχαν ακόμα επουλωθεί από την πρώτη φορά. Ήταν γεμάτος κοφτερές πέτρες ο δρόμος και τα γυμνά της πόδια είχαν πληγιαστεί παντού.

- Κουράγιο, αδερφούλα, φτάνουμε. Δεν είναι μακριά. Λίγο ακόμα. Σ' αγαπώ.
- Δεν μπορώ, ψέλλισε ασθμαίνοντας κι έσκυψε στο χώμα κλαίγοντας με αναφιλητά. Πονάω... Πεινάω... Δεν αντέχω άλλο σου λέω..
- Σσςς... Θα μας ακούσουν, θα μας καταλάβουν. Δεν πρέπει να μας καταλάβουν.

Σηκώθηκε αργά. Ήταν μεγάλο το χρέος, έπρεπε να μην εγκαταλείψει. Και συνεχίσαμε, πιο αργά αυτή τη φορά, μα συνεχίσαμε.

Ήχος από άρβυλα ακούστηκε από κάπου κοντά.

- Κρύψ' το γρήγορα! Κρύψ' το γρήγορα, σου λέω. Δεν πρέπει να το δουν!
Αλίμονό μας αν υποψιαστούν πού πάμε!

Κι έκαμε αμέσως ό,τι της πρόσταξα, βάζοντας το ευλαβικά μέσα από το κουρελιασμένο της φόρεμα, κάτω από την αμασχάλη. Σε λίγος ο αχός των βημάτων έσβησε. Ποιος να υποψιαζόταν ότι δυο παιδιά, μια σταλιά άνθρωποι, θα κρατούσαν άσβηστη τη φλόγα της ελπίδας.

Το μέλλον μας σκέπασε καπνός

Από ώρα μαύρος και πυκνός.

Πόσο με πνίγει, με καταπίνει...

Μα γω πιστεύω στο φως

Σ' ένα λουλούδι μικρό

Που ξεπροβάλλει δειλά,

Τη μαύρη πέτρ' αψηφά
Κι ατενίζει ψηλά.

Το μέλλον μας πιάστηκε σ' ιστό,
Το έδαφος έμεινε γυμνό.
Πόσο με θλίβει, με παραλύει...

Μα γω πιστεύω στο φως
Σ' ένα λουλούδι μικρό
Που ξεπροβάλλει δειλά,
Τη μαύρη πέτρ' αψηφά
Κι ατενίζει ψηλά.

Το πύρινο βλέμμα του ήλιου είχε αγκιστρωθεί από ώρα ανηλεώς πάνω μας. Καυτός ιδρώτας έλουζε τα παιδικά μας πρόσωπα, μα έπρεπε να φτάσουμε στον προορισμό μας. Είχαμε μεγάλη ευθύνη. Τις πλάτες μας βάραιναν χιλιάδες χρόνια ελληνικής ιστορίας. Το νήμα του κουβαριού δεν έπρεπε να κοπεί εδώ. Έπρεπε να το ξετυλίξουμε ως το άπειρο. Πόσο μεγάλη ευθύνη σε τόσο μικρές πλάτες!

Βαδίζαμε ατέρμονα και ξάφνου να: ο Διαγόρας στους ώμους των γιων του να μου χαμογελά. «Κάτθανε, Διαγόρα, ουκ εις Όλυμπον αναβήση» του φώναξα. Λίγο πιο πέρα ο Κλεόβουλος καθόταν σκεπτικός. Με κοίταξε και είπε όλο νόημα: Μέτρον άριστον! Προσπάθησα να τον πλησιάσω, να ακούσω όσα σοφά είχε να μου πει μα χάθηκε μέσα στην σκόνη που σήκωσε ένα ιταλικό φορτηγό γεμάτο στρατιώτες που πέρασε σαν αστραπή από μπροστά μας. Τι κρίμα! Πόσα είχα να μάθω από αυτόν.

Ζαλιζόμουν!

- Έλα, αδερφούλα, στη σκιά να ξεκουραστούμε.

Θεέ μου, τι μεγάλη σκιά, σκέφτηκα. Σήκωσα ενστικτωδώς το βλέμμα ψηλά. Όχι δεν μπορεί, πώς είναι δυνατόν;

Βρισκόμασταν στη βάση του δεξιού πέλματος του Κολοσσού. Ανοιγόκλεισα τα μάτια. Ο Φοίβος με κοιτούσε κατάματα αλλά... αλλά δεν ήταν η τριάντα τριών μέτρων μπρούτζινη αναπαράστασή του αλλά ο ίδιος ο αστέρας.

Δεν ένιωθα καλά. Το μέτωπό μου έκαιγε. Ο ήλιος, η πείνα, η εξάντληση...

- Ιπποκράτη, πατέρα της Ιατρικής, πάρε με γρήγορα από δω. Οδήγησέ με στο Ασκληπιείο να μου δώσεις ένα από τα μαντζούνια σου να γίνω καλά. Νίκη, χάρισέ μου μερικά από τα φτερά σου να πετάξω, να φύγω μακριά.

Λιγοψυχία! Προδοσία!

Πώς πέρασε μια τέτοια σκέψη απ' το θολωμένο μου μυαλό; Όχι! Δεν θα λιποταχτήσω! Είχα ένα χρέος, μια αποστολή να ολοκληρώσω.

- Κουράγιο, αδερφούλα, θα φτάσουμε.

Μια ευθύνη το μυαλό μου κυριεύει,
Έχει ριζώσει στη ψυχή πολύ βαθιά
Έχει θεριέψει, αγριεύσει κιαπλώσει
Στην καρδιά μου τα γερά της τα κλαδιά.

Τη μαγιά αποτελούμε για το μέλλον
Για να ζυμώσουν οι επόμενες γενιές
Έναν κόσμο που βασίζεται στα θέλω
Τα δικά τους σε θεμέλια του χθες.

Όσο στις φλέβες κυλά ακόμα αίμα
Εγώ θα μάχομαι, θα ελπίζω θ' αντιδρώ
Κι αν μοιάζει η ζωή μου μαριονέτα
Τα νήματα εγώ μονάχα θα κινώ.

Τη μαγιά αποτελούμε για το μέλλον
Για να ζυμώσουν οι επόμενες γενιές
Έναν κόσμο που βασίζεται στα θέλω
Τα δικά τους σε θεμέλια του χθες.

Επιτέλους! Η μπλε πόρτα φαινόταν αγνά μπροστά μας. Μια πόρτα τόσο συνηθισμένη όσο και μοναδική. Επιταχύναμε με όσες δυνάμεις μας απέμεναν. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Σταθήκαμε αμίλητοι μπροστά της. Σήκωσα το χέρι και την χτύπησα αποφασιστικά. Σε κάθε χτύπο κι ένας ήλος απομακρυνόταν από τις παλάμες μου. Κάθε χτύπος κι ένας λόγος για τον οποίο βρισκόμασταν μπροστά της. Στεκόμουν εδώ γιατί δεν ανεχόμουν να διδάσκομαι στα σχολεία, ως μητρική, μια γλώσσα διαφορετική από αυτή που με γαλούχησαν οι γονείς μου, Στεκόμουν εδώ για να εμποδίσω με τις μικρές μου δυνάμεις την υλοποίηση των πλάνων αυτών που καταπάτησαν τη γη των πατεράδων μου, Στεκόμουν εδώ για να παλέψω για τη δικαίωση των προαιώνιων πόθων των προγόνων μου... για την Ελευθερία! Στεκόμουν εδώ γιατί είχα ένα χρέος να ξοφλήσω απέναντι στο έθνος μου.

Τα χέρια μαζί ας ενώσουμε
Να ρθει να φωλιάσει η ελπίδα
Αγώνες και αίμα θα δώσουμε
Για μ'αγκαλιά της μάνας πατρίδας

Θα αγωνισθώ σθεναρά - να λευθερωθούν τα εδάφη της
Δεν θα ανεχτώ πια ξανά - εχθρού μπότα πάνω στη ράχη της.

Τότε λουλούδια θα ανθίσουνε
Καθώς τα νησιά σπάζουν το τσόφλι
Καμπάνες παντού θ'αντηχήσουνε
Την ώρα που προσμένουμε όλοι.

Θα αγωνισθώ σθεναρά - να λευθερωθούν τα εδάφη της
Δεν θα ανεχτώ πια ξανά - εχθρού μπότα πάνω στη ράχη της.

Και η πόρτα άνοιξε. Μια αίσθηση δροσερού αέρα χάιδεψε το ταλαιπωρημένο μου πρόσωπο. Ήταν απέναντί μας και μας κοιτούσε με τα καθάρια, γεμάτα καλοσύνη, μάτια του. Ο άνθρωπος εκείνος που ήταν το μοναδικό μας στήριγμα για να αγκυροβολήσουμε σ' ένα απάνεμο λιμάνι. Ο άνθρωπος που έστεκε σαν βράχος απέναντι στα λυσσασμένα κύματα που έπλητταν εδώ και πολλά χρόνια τον τόπο μας. Ήταν ο δάσκαλός μας! Αυτός που θα πάλευε μαζί μας να μην χαθεί η γλώσσα μας, να μην κλειστεί στο χρονοντούλαπο της ιστορίας, αυτός που θα μας δίδασκε τι σημαίνει να είσαι Έλληνας. Κι εμείς οι Δωδεκανήσιοι ήμασταν και θα είμαστε για πάντα Έλληνες.

Την προηγούμενη φορά μας είχε μιλήσει για το πολύχρωμο γαϊτανάκι των πολιτισμών που πέρασαν από τα νησιά μας: Ρωμαίοι, Πέρσες, Άραβες, Ιππότες, Οθωμανοί, Ιταλοί και αύριο ποιος ξέρει ποιοι ακόμα θα παρέλαυναν από τον τόπο μας. Μα δεν είχε καμιά σημασία αν εμείς δεν ξεχνούσαμε την καταγωγή μας, τη θρησκεία μας, τον πολιτισμό μας, τη γλώσσα μας!

- Καθίστε, είπε γλυκά. Το φέρατε;
- Μάλιστα, είπε η αδελφή μου, και έβαλε το χέρι μέσα στο φόρεμά της.

Το ακούμπησε προσεχτικά πάνω στο φθαρμένο τραπέζι. Ο δάσκαλος χάιδεψε το ταλαιπωρημένο δέρμα του και το άνοιξε. Και εγένετο φως!

Μ' ένα βιβλίο πλοηγό,
Μοναδικό μου θησαυρό
Με μιας μπαρκάρω.
Σ' ένα ταξίδι' λαργινό
Στης γνώσης τον ωκεανό
Θε να σαλπάρω.

Τιμή και δόξα στον Δάσκαλο και Ιερέα της Δωδεκανήσου. Η πατρίς ευγνωμονούσα.

Ο δάσκαλός μου οδηγός
Σε ό,τι πιο σημαντικό
Ρότα χαράζει.

Φως της πατρίδος ιλαρό
Στο σκοτεινό κρυφό σχολειό
Θα μας ανάψει.

Τιμή και δόξα στον Δάσκαλο και Ιερέα της Δωδεκανήσου. Η πατρίς ευγνωμονούσα.

Και μες στο Κατηχητικό
Μας περιμένει κληρικός
Να μας διδάξει
Ό,τι ανθίζει λληνικό,
Τη γλώσσα, τον πολιτισμό
Να διαφυλάξει.

Τιμή και δόξα στον Δάσκαλο και Ιερέα της Δωδεκανήσου. Η πατρίς ευγνωμονούσα.

Κι ήρθαν χρόνοι δίσεκτοι. Η νηνεμία που λαχταρούσαμε θα καθυστερούσε ακόμα. Νέα καταιγίδα έπληξε τον τόπο, απόρροια του πολέμου που βροντοχτύπησε την πόρτα μας. Και στον πόλεμο αυτό συμμετείχαμε κι εμείς, οι Δωδεκανήσιοι, κι ας μην είχαμε ελληνική υπηκοότητα. Πώς θα μπορούσαμε άλλωστε να μην αγωνιστούμε στο πλευρό των αδελφών μας; Κι η θύελλα ξεδίπλωσε νέες κορδέλες στο γαϊτανάκι των σφετεριστών του τόπου μου: μία στα χρώματα της Γερμανίας και μία της Αγγλίας. Όσπου μια μέρα, ώσπου μια μέρα ήρθε η ώρα η καλή κι η περιβλογημένη, η πολυπόθητη ώρα, η ώρα που τα νησιά μας ύστερα από πάμπολλους αιώνες κατοχής ανέπνευσαν τον ζωογόνο αέρα της Ελευθερίας, την Ελευθερία που γονατιστοί υποδεχτήκαμε με δάκρυα στα μάτια.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
Των Ελλήνων τα ιερά,
Και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
Χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!